

AKADEMİK BECERİLERİN İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ (ABİDE) PROJESİ

Bilindiği üzere eğitim sistemimizde öğrenci seçme ve yerleştirme sınavlarında çoktan seçmeli sorular kullanılmaktadır. Ancak çoktan seçmeli sorular, öğrencilerin cevapları kendilerinin oluşturmasına olanak vermez. Bu tür sorularda seçenekler vardır ve öğrencilerden seçenekler arasında tercih yapmaları beklenir. Bu nedenle bu tür sorularla öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme, yorum yapma gibi üst düzey zihinsel özelliklerinin ölçülmesi zordur. Öğrencilerin üst düzey zihinsel özelliklerini ölçmek için açık uçlu soruların kullanımı daha uygundur. Çünkü açık uçlu sorular öğrencilere düşünme ve kendi cevabını oluşturma olanağı vermektedir.

ABİDE Projesiyle farklı soru türleri kullanılarak öğrencilerin üst düzey zihinsel özelliklerine sahip olma durumlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bunun sonucunda da ulusal düzeyde bir izleme-değerlendirme sistemi kurulması planlanmaktadır. Projenin Haziran 2015 tarihinde gerçekleştirilen pilot uygulamasında açık uçlu soruların ulusal sınavlarda kullanılabileceği görülmüştür.

Projenin Amacı Nedir?

Projenin genel amacı, farklı madde formatlarını kullanarak üst düzey zihinsel özelliklerini ölçmeye yönelik beceri testlerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin üst düzey zihinsel özelliklerine sahip olma durumlarının belirlenmesidir. Bu genel amaç kapsamında ulaşılmaya hedeflenen alt amaçlar ise şunlardır:

- 8. sınıf düzeyinde öğrencilerin Türkçe, matematik, fen ve teknoloji ve sosyal bilgiler alanlarında zihinsel becerilere ne ölçüde sahip olduklarını belirlemek,
- Öğrencilerin başarılarını etkileyen duyuşsal özellikleri, aile ve okul özelliklerini ortaya koymak,
- Öğrencilerin puanlarının karşılık geldiği yeterlik düzeylerinin olduğu ve puanların anlam kazandığı bir değerlendirme sistemi kurmak,
- 4. Yeterlik düzeylerinin belirlenmesinden sonra periyodik olarak uygulanacak bu çalışma ile süreç içerisinde öğrencilerin gelişim ve değişimlerini, bu gelişim ve değişimlerin eğitim sistemindeki yansımalarını ortaya koyabilmektir.

Bu Projeye Neden İhtiyaç Duyuldu?

Öğrencilerin üst düzey zihinsel özelliklerini ölçmeyi ve ülkelerin eğitim politikalarına yön vermeyi amaçlayan, Türkiye'nin de katıldığı PISA gibi sınavlar uluslararası düzeyde yapılmaktadır. Ancak bu tür sınavlar, birçok ülkede uygulandığı için ortak bir çerçeve kullanılmaktadır. Bu nedenle ulusal düzeyde geliştirilen ve uygulanan bir sınava ihtiyaç duyulmaktadır. ABİDE projesiyle bu ihtiyacın karşılanması planlanmaktadır.

Çalışma Kapsamında Yapılanlar

- **Açık Uçlu Soru Yazma Eğitimleri**
Proje kapsamında soru yazarlarına akademisyenler tarafından "açık uçlu soru yazma" eğitimleri verilmiştir.
- **ABİDE Değerlendirme Çerçevesi**
Öğrencilerin okul yaşamında öğrendiklerini, gündelik yaşam durumlarına aktarma becerilerinin ve herhangi bir problem durumuyla karşılaştıklarında bunları çözme becerilerinin ölçülmesi; ayrıca

öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlerin araştırılması amacıyla "Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi"(ABİDE) çalışması Genel Müdürlüğümüzce yürütülmektedir. ABİDE kapsamında, 3 Haziran 2015 tarihinde, Ankara'da tesadüfi olarak seçilen 26 ortaokulda yaklaşık 5000 öğrenci ile gerçekleştirilen pilot uygulama sonrasında, 2016 Nisan-Mayıs aylarında 81 ilden seçilen yaklaşık 38000 öğrenciden oluşan örneklem üzerinde esas uygulama yapılmıştır.

ABİDE'nin gelecek uygulamalarına yönelik olarak geliştirilecek olan başarı testlerinin dayanağını oluşturacak değerlendirme ilke ve yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla, üç alanda (fen bilimleri, Türkçe ve matematik) değerlendirme çerçevesinin hazırlanmasına yönelik olarak 10-14 Temmuz 2017 tarihlerinde Başkent Öğretmenevinde "ABİDE 2018 Değerlendirme Çerçevesi Çalıştay" gerçekleştirilmiştir.

Genel Müdürlüğümüz personeli, akademisyenler ve alan uzmanlarının (öğretmenlerin) katılımı ile gerçekleştirilen çalıştayda Fen Bilimleri, Türkçe ve Matematik olmak üzere üç ayrı komisyonda çalışmalar yürütülmüştür. Komisyon çalışmalarının paralelliğinin sağlanması, farklı alanlardan katılımcıların eleştirel bakış açıları ile yapılan çalışmalara katkı sunmaları amacıyla, bir oturumda, tüm komisyonlar bir araya getirilmiş, büyük grup tartışması yapılmıştır. Her bir alanda yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

- **Soruların Hazırlanması**

Proje kapsamında farklı madde formatları kullanılarak sorular (açık uçlu sorular, çoktan seçmeli sorular, karmaşık çoktan seçmeli sorular) hazırlanmıştır. Alan uzmanlarının hazırladığı sorular ölçme-değerlendirme uzmanları ve dil uzmanları tarafından gözden geçirildikten sonra akademik redaksiyona tabi tutulmuş ve sorulara son hali verilmiştir.

- **Anketlerin Hazırlanması**

Proje kapsamında okul yöneticileri, öğretmen ve öğrencilere yönelik anketler hazırlanmış ve öğrencilerin başarılarını etkileyen farklı faktörler ortaya konulmuştur. Böylece bu anketler yoluyla bütüncül bir değerlendirme yapılmış ve öğrencilere nitelikli geribildirimler verilmesi için çalışmalar yürütülmüştür.

- **Puanlayıcı Yazılımının Geliştirilmesi**

Pilot uygulama ve esas uygulamada kullanılan açık uçlu soruların değerlendirilmesi bu yazılım aracılığıyla bilgisayar ortamında yapılmıştır.

- **Pilot Uygulama**

Projenin pilot uygulaması Ankara'da tesadüfi olarak seçilen 26 ortaokulda yaklaşık 5000 öğrenciyle 3 Haziran 2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

- **Esas Uygulama**

ABİDE esas uygulaması 2016 Nisan-Mayıs aylarında, her bir il için seçilen örneklem üzerinde, 81 ilde gerçekleştirilmiştir. Esas uygulama öncesinde test uygulama kılavuzları (test el kitapları) geliştirilmiş ve test uygulamada görev alacak Milli Eğitim Bakanlığı personeline test uygulama esaslarına ilişkin eğitim verilmiştir.